

АЛЬБЕРТО-ІВАН ЛИСИЙ: ТВОРЧІ ОБРІЇ УКРАЇНСЬКОГО СКРИПАЛЯ І ДИРИГЕНТА З АРГЕНТИНИ

stanu [On some issues of organizing the work of professional pre-university and higher education institutions during martial law]: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 07.03.2022 No. 235. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0235729-22> (Accessed 27 Jan. 2023). [in Ukrainian].

5. Ukrayinska systema vyshchoyi osvity v umovakh voyennoyi ahresiyi RF: problemyu perspektyvy rozvytku [The

Ukrainian system of higher education in the conditions of military aggression of the Russian Federation: problems and prospects for development]. Available at: <https://niss.gov.ua/new/s/statti/ukrayinska-systema-vyshchoyi-osvity-v-umovakh-voeyennoyi-ahresiyi-rf-problemy> (Accessed 20 Jan. 2023) [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 31.01.2023

УДК 78.071.2(82=161.2)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.276120>

Степан Дацюк, професор кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва факультету початкової освіти та мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, заслужений працівник культури України

АЛЬБЕРТО-ІВАН ЛИСИЙ: ТВОРЧІ ОБРІЇ УКРАЇНСЬКОГО СКРИПАЛЯ І ДИРИГЕНТА З АРГЕНТИНИ

Стаття присвячена висвітленню творчої спадщини відомого аргентинського скрипаля, диригента і педагога українського походження Альберто-Івана Лисого. Здійснено спробу якнайповніше подати його життєпис, аспекти виконавської, гастрольної, фонографічної і педагогічної діяльності. Розкривається внесок митця у розвиток українського музичного мистецтва, виконавства і освіти, висвітлюються заходи вшанування його пам'яті, які проходять в Україні й за кордоном.

Ключові слова: Альберто-Іван Лисий; концертна діяльність; скрипкове виконавство; диригентська діяльність; гастролі; оркестрова музика.

Літ. 11.

Stepan Datsyuk, Professor of the Vocal and Choral, Choreographic and Visual Arts Department, Faculty of Primary Education and Art Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Honored Worker of Culture of Ukraine

ALBERTO-IVAN LYSYI: CREATIVE HORIZONS OF UKRAINIAN VIOLINIST AND CONDUCTOR FROM ARGENTINA

The article is devoted to highlighting the creative heritage of the famous Argentine violinist, conductor and teacher of Ukrainian origin Alberto-Ivan Lysyi. An attempt was made to present his biography, aspects of performing, and touring, phonographic and pedagogical activities as fully as possible. The contribution of the artist to the development of Ukrainian musical art, performance and education is revealed, and the events commemorating his memory, which are held in Ukraine and abroad, are highlighted.

The origin and aspects of the creative heritage of Alberto-Ivan Lysyi, born in Buenos Aires, because the artist's parents were Ukrainian emigrants from the village of Verbovets in the Ternopil Region, are highlighted. His versatile concert activity as a world-famous violinist and conductor, the most favorite student of the famous Yehudi Menuhin, is revealed.

He performed with world orchestras in New York, Washington, Amsterdam, Rome, Buenos Aires as a violinist, while also conducting various chamber orchestras. Alberto-I. Lysyi is characterized by virtuosity, bright tone in the upper registers of the violin and powerful vibrato, high sound quality and confirms the good school of the musician.

A.-I. Lysyi was the founder of many International Festivals: Festival Delle Nazioni in Citta di Castello and Pontino in Castello di Sermonetta in Italy, Recontres Musicales in Switzerland and the Lysyi Festival in Argentina.

Alberto-Ivan Lysyi did a lot of good things in the development of Ukrainian musical education and performance, because a significant number of musicians from Ukraine underwent internships or studied at the International Academy of Music named after Yehudi Menuhin (Gstaad, Switzerland) continues to use the artist's unique violin playing techniques today.

Keywords: Alberto-Ivan Lysyi; concert activity; violin performance; conducting activity; touring; orchestral music.

Постановка проблеми. Музична культура української діаспори становить велике зацікавлення у сучасних українських дослідників і музикологів. Чимало постатей

музичної культури України – композиторів, виконавців інструменталістів та співаків, а також педагогів сьогодні відкриваються для української музичної громадськості. Проте залишається низка

імен маловідомих широкому загалу, до яких і належить творча постать аргентинського скрипаля, диригента і педагога українського походження Альберто-Івана Лисого.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Мистецька спадщина (концертна і педагогічна) А.-І. Лисого висвітлена у нечисленних дослідженнях: енциклопедичних статтях І. Сікорської [4] та зарубіжних довідниках [7–9], статті О. Бризгун-Соколик [2] про гастрольну поїздку митця в Канаду, праці Г. Карась [3], статті А. Антоненко [1] і повідомленнях у соціальних мережах про Фестиваль ім. А. Лисого у Львові [5–6]. Ця незначна кількість літератури здійснює фрагментарний огляд спадщини митця.

Мета статті полягає у спробі якнайповніше висвітлити походження і аспекти творчої спадщини Альберто-Івана Лисого, особливо його різносторонньої концертної діяльності як скрипаля і диригента світової слави, найулюбленішого учня славного Ігуді Менухіна, осмислити його внесок у розвиток українського музичного мистецтва і виконавства, висвітлити заходи вшанування його пам'яті, які проходять в Україні й за кордоном.

Виклад основного матеріалу. Походження Альберто-Івана Лисого тісно пов'язує його з Україною, адже батьки митця були українськими емігрантами зі села Вербоєць (сьогодні – Лановецький район) на Тернопільщині. Народився А.-І. Лисий 11 лютого 1935 р. в Буенос-Айресі (Аргентина). Перші заняття гри на скрипці й першу музичну освіту отримав у п'ятирічному віці від свого батька, який був диригентом хору. Виховання в музично-патріотичній родинній атмосфері давало свої плоди. Все життя А.-І. Лисий пам'ятав, як його дідусь здійснив першу в Аргентині постановку “Наталки Полтавки”. Брат Альберто також став скрипалям і виступав у симфонічному оркестрі в Мюнхені [2, 2].

Згодом Альберто-Іван продовжив навчання у Лерко Шпіллера в Буенос-Айресі, під керівництвом якого відбувся дебют молодого музиканта у 1944 році з виконанням концерту Н. Паганіні, а також у 1950 р. він став Лауреатом (I премія) Державного скрипкового конкурсу в Буенос-Айресі.

У 17-річному віці для продовження освіти А.-І. Лисий відправився в Європу, спочатку в Лондон, де вступив до Срібної школи (Silver School), виступив у осередку ЮНЕСКО в Парижі, проте, не зумівши подолати матеріальні труднощі, у 1953 р. вимушено повернувся в Аргентину [7]. 1955 р. доля подарувала талановитому молодому музиканту щасливий шанс: А. Лисий став першим артистом з Південної Америки, який отримав відзнаку (I премію) Міжнародного музичного конкурсу королеви Єлизавети, який відбувся в Брюсселі. До того ж після нагородження лауреатів конкурсу королева-консорт, принцеса Бельгії Ліліан подарувала скрипалеві старовинну скрипку й запросила його до королівсько-

го палацу для серії концертів, в яких грала з ним в дуєті [7].

Успіх Альберто-Івана Лисого на концертних і конкурсних естрадах, його талановита гра звели його з видатним скрипалям і диригентом Ігуді Менухиним (1916–1999), який організувавши для Альберто грант фонду Рокфеллера, став його вчителем у Гштааді і подарував талановитому скрипалеві українського походження скрипку Гварнері 1742 р. Кілька наступних років А.-І. Лисий поринув у творчий світ, навчальний процес і концертну атмосферу, влаштовану для нього його вчителем. І. Менухін організував для А. Лисого виступи разом з відомими у світі музикантами: віолончелістами Пабло Казальсом і Гаспаром Кассадом, піаністом і композитором Бенджаміном Бріттенем, диригенткою Надею Буланже, з якими виконавець приятелював. А. Лисий, навчаючись у І. Менухіна, виступав з оркестрами світу в Нью-Йорку, Вашингтоні, Амстердамі, Римі як скрипаль, одночасно й диригуючи різними камерними оркестрами. Гра А.-І. Лисого характеризується віртуозністю, яскравим тоном у верхніх регістрах скрипки і могутнім вібратором, високою якістю звучання і виказує добру школу музиканта.

Варто зазначити, що впродовж усієї творчої кар'єри А.-І. Лисий вважав І. Менухіна своїм кумиром як у виконавстві, так і в педагогічній праці, присвячуючи їй себе цій справі, заснувавши Міжнародну академію І. Менухіна в Гштааді (1977–2009), будучи її організатором, диригентом та художнім керівником і чимало зусиль докладаючи для того, щоб і талановиті музиканти з України мали нагоду стажувалися у школі як-от А. Бурко, Г. Сафонов і О. Строган. За свою грандіозну педагогічну працю А.-І. Лисий був удостоєний Міжнародної педагогічної премії Страдіварі (США, 2006).

У 1967 р. А.-І. Лисий повернувся до Аргентини й одразу створив у Буенос-Айресі ансамбль камерної музики “Camerata Variloche”, багато гастролуючи. У 1971, повернувшись у Гштаад, митець створив новий ансамбль “Камерата А. Лисого” і виступав з ним на світових сценах й здійснював записи численних альбомів. До репертуару А.-І. Лисого як скрипаля і диригента входили твори композиторів класиків, романтиків і сучасних авторів. Варто згадати, що у складі “Камерати Лисого” у різні роки грали українські виконавці А. Війтович, А. Комісарова, О. Каськів, які проходили стажування в Академії Менухіна.

Як соліст, він виступав під керівництвом П'єра Булеза, Коліна Девіса, Адріана Булґа та Ігоря Маркевича, а також з такими оркестрами, як Нью-Йоркський філармонічний, Вашингтонський національний симфонічний, Лондонський симфонічний, Лондонський філармонічний, Римський RAI та Амстердамський філармонічний оркестри.

А.-І. Лисий гастролував у різних країнах світу:

пам'ятною була поїздка до США в 1958, де відбулися концерти у Нью-Йорку разом із Р. Савицьким-молодшим чи до Канади, коли скрипаль приїхав разом із своїм наставником І. Менухіним і дав чудовий концерт у Торонто 10 травня 1987 р. Про цю подію довідуємося зі статті громадської діячки, музиколога, організаторки і учасниці концертів української музики Оксани Бризгун-Соколик під назвою "Скрипаль А.І. Лисий у Торонто". Це було перше турне музикантів зі світовими іменами в Канаді. У оркестрі "Камерата Лисий Гштаад", з яким виконавці приїхали до Канади, грали кращі музиканти. І. Менухін і А.-І. Лисий у кожному місті після концертів давали "майстер-класи" для скрипалів. До програми виступів входив Концерт для скрипки з оркестром a-moll Й.-С. Баха (соліст І. Менухін, диригент А. Лисий). "Публіка, не дочекавшись кінця твору, спонтанно нагородила виконавців оплесками вже по першій частині... Свіжість, темперамент, прецизність та одність ансамблю були надзвичайні!" [2, 2] зазначала О. Бризгун-Соколик. Далше під орудою А. Лисого оркестр "легко і чарівно" виконав "Дивертисмент" Й. Гайдна.

Цікаво, що для туру Канадою Менухін замовив у відомого канадського композитора Андре Прево новий твір, а саме "Кантату для струнних інструментів", у якому автор музики втілює свій новий підхід у вокальному трактуванні струнних інструментів, проте композиція виявилася надто масштабною за формою з частими повторами певних елементів і не знайшла захопливої підтримки публіки, хоча сам композитор був присутній на прем'єрі, а диригував І. Менухін. У програмі цього концерту відбулося ще одне прем'єрне виконання твору швейцарського композитора Франка Мартена "Поліптих", базованого на Страстях Ісуса Христа. Написана композиція для скрипки і двох малих струнних оркестрів з присвятою І. Менухіну, який, власне, й виконував його на концерті. Твір змальовує переживання людини, яка оглядає картини Страстей Христа й вдало передає тріумф в'їзду, глибокий ліризм та трагізм образів. Чудовим було виконання "Молитви" Е. Блоха для віолончелі та струнних інструментів (солістка – Даїра Фіцджералд з Ірландії). На завершення програми прозвучав "Концерт для трьох скрипок" D-dur Й.-С. Баха, в якому солістами виступили Ієгуді Менухін, Альберто-Іван Лисий та член ансамблю Гу-Кун. "Виконання було чи не найкраще з цілої програми. Присутні повстали та оплескам не було кінця. А.-І. Лисий на додаток виконав з оркестрою темпераментні "Варіації на тему Паганіні" і слухачі вже цілком не хотіли випускати гостей із сцени" [2, 2]. Так канадська публіка відкрила для себе чудового скрипала і диригента українського походження А.-І. Лисого. Наступного дня, 11 травня 1987 р., Мистецька Рада Комітету Українців Канади в Торонто влаштувала зустріч торонтських музикантів-україн-

ців та української преси зі земляком, яка відбулася у Галереї Канадсько-Української Мистецької Фундації (КУМФ). На цій зустрічі був присутній і найкращий скрипаль Канади і світу Степан Старик [2, 4]. Зустріч двох митців, які один про одного знали роками, але не мали нагоди зустрітися, була цікава й сповнена спільних майбутніх задумів, як наприклад виступу двох знаменитих скрипалів у програмі симфонічного концерту з нагоди святкування 1000-ліття Християнства України під час Світового Конгресу вільних Українців (СКВУ), який відбувся 22–28 листопада 1988 р. в Торонто.

Цікаво, що після здобуття незалежності України А.-І. Лисий разом з "Камератою" виступав у Києві в 1994 р. як диригент, а у 2002 як соліст прибув до Львова й грав з камерним оркестром "Віртуози Львова" під керівництвом Юрія Луціва. У 1997 р. маестро побував у рідному селі своїх батьків Вербовець на Тернопільщині.

Варто згадати, що А.-І. Лисий був автором музичних творів, серед яких "Варіації на тему А. Кореллі", де використано мелодію пісні "Рече та стогне Дніпр широкий" на вірші Т. Шевченка [4]. Він був засновником багатьох Міжнародних фестивалів: Festival Delle Nazioni в Читта-ді-Кастелло та Pontino в Кастелло-ді-Сермонетта в Італії, Recontres Musicalesy Швейцарії та фестивалю Lysy в Аргентині [9]. Альберто-Іван Лисий приятелював з легендарним Чарлі Чапліном й доволі часто бував у гостях у швейцарському маєтку родини Чаплінів. Помер А.-І. Лисий 30 грудня 2009 р. в Лозанні (Швейцарія) у віці 74 років.

Альберто-Іван Лисий був одружений з Бенедеттою Оріго, у шлюбі з якою народилося четверо дітей: Антоніо, Катерина, Джованна і Симонетта. Дружина митця Бенедетта Орімо – донька сина італійського маркіза і відомої британської письменниці Айріс Оріго. Син Альберто, Антоніо Лисий, став відомим віолончелістом і від 2003 року працює професором класу віолончелі Каліфорнійського університету в Лос-Анджелесі (UCLA) [8]. До переїзду в США був професором Університету Макгілла в Монреалі і продовжує працювати запрошеним професором Міжнародної музичної академії Менухіна в Швейцарії. Антоніо Лисий багато концертує, здійснює записи класичної музики сольного репертуару для віолончелі Баха, Беріо, Хенце і Уолтона, а також творів сучасних композиторів [10].

Артист міжнародного рівня і чудовий педагог, Антоніо Лисий виступає як соліст і виконавець камерної музики в найбільших концертних залах світу з такими оркестрами, як Королівський і філармонічний оркестр Лондона, Camerata Academica of Salzburg, Zurich Tonhalle, Zagreb Soloists, Orchestra di Padova e il Veneto, Israel Sinfonietta, Монреальський симфонічний оркестр, Симфонічний оркестр Торонто і Les Violons du Roi. Він досліджує універ-

сальність звуку віолончелі, від барокового до електричного, займається різноманітними проектами, які відображають і збагачують його музичні зацікавлення. Варто зауважити, що батько і син доволі часто грали в дуеті й здійснили численні записи музики різних стилів і епох.

Альберто-Іван Лисий здійснив чимало добрих справ для розвитку української музичної освіти і виконавства, адже значна кількість музикантів з України проходили стажування чи навчалися у Міжнародній музичній академії ім. Ієгуді Менухіна (м. Гштаад, Швейцарія) й сьогодні продовжують застосовувати його унікальні засоби гри на скрипці.

У 2019 р. з нагоди вшанування видатного скрипаля і диригента українського походження у Львові започатковано Міжнародний фестиваль пам'яті Альберто Лисого. Метою фестивалю стало вшанування митця і його внеску в розвиток української музики шляхом виступів його найкращих вихованців. Засновником та художнім керівником фестивалю став Олег Каськів, випускник Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, учень Альберто Лисого, а сьогодні професор класу скрипки Женевської консерваторії та Міжнародної музичної академії ім. Ієгуді Менухіна [1].

Фестиваль проходив 15–20 квітня 2019 р., а відкриття відбулося у Дзеркальній залі палацу Потоцьких. У концертній програмі фестивалю звучали камерні твори з репертуару Альберто Лисого: Струнний квінтет В.-А. Моцарта, Фортепіанний квінтет А. Дворжака, Струнний секстет П. Чайковського, Струнний октет Ф. Мендельсона, Концерт для двох скрипок та струнного оркестру М. Арнольда. Виконавцями стали: Олег Каськів, скрипка (Україна – Швейцарія); Василь Заціха, скрипка (Україна – Швейцарія); Ігор Келлер, скрипка (Франція-Швейцарія); Ірина Гінтова, скрипка (Україна-Швейцарія); Іван Вукчевіч, альт (Австралія-Швейцарія); Валентина Пришляк, альт (Україна – Швейцарія); Пабло де Наверан, віолончель (Іспанія – Швейцарія); Ольга Ситковецька, фортепіано (Великобританія) [5].

Окрім концертних програм, для фестивальных шанувальників було організовано низку безкоштовних майстер-класів для вихованців музичних шкіл та консерваторії за класом скрипки, альту, віолончелі та фортепіано, які проводили визначні виконавці-педагоги скрипалі Олег Каськів, Анеліна Опріан, Ігор Келлер; Іван Вукчевіч (альт), Пабло де Наверан (віолончель), Ольга Ситковецька (фортепіано) [6].

20 квітня 2019 р. в Концертному залі ім. С. Людкевича Львівської національної філармонії відбувся завершальний концерт фестивалю за участі ансамблю “Camerata Lysy”. Це була захоплива мандрівка музичними стилями і епохами від Моцарта через Чайковського, Бруха, Паганіні, Бартока і де Фаллі до музики 1970-х рр. у творі Малкольма Арнольда

у виконанні найвідоміших музикантів із України, Швейцарії, Ізраїлю, Румунії та Іспанії [1].

Важливо, що організатори запланували фестиваль як щорічний музично-культурний захід із проведенням його у Львові, проте пандемія коронавірусу й теперішня повномасштабна війна призупинили на певний час ці задуми. Однак сподіваємося що їх вдасться втілювати в майбутньому, як і залучати до програми фестивалю твори українських композиторів.

29 лютого 2020 р. в рамках щорічних подячних концертів Міжнародної музичної академії Менухіна у храмі міста Заанен (Швейцарія) відбувся концерт-вшанування одного з найкращих учнів Менухіна – А.-І. Лисого. До академії з'їхалися найкращі вихованці Лисого (Анеліна Опріан – професор Musikhochschule Basel, Лівіу Прунару – концертмейстер Амстердамського оркестру Концертгебау, Антоніо Лисий – син Альберто і професор Каліфорнійського університету в Лос-Анджелесі, а також Ела Каранфілова – солістка-альтистка з оркестру Chambre de Lausanne) і в складі заснованого ним оркестру “Camerata Lysy” виконали октети Д. Шостаковича і Ф. Мендельсона [11].

Висновки. Незважаючи на велику популярність Альберто-Івана Лисого як скрипаля і диригента поза Україною, музикант світової слави українського походження малознаний на Батьківщині. Його багатогранна концертно-виконавська діяльність, коло творчого спілкування з видатними постатями світового музичного мистецтва, велика палітра гастрольних подорожей, багатий репертуарний перелік, значна дискографія, плідна педагогічна діяльність спонукають до глибокого вивчення його спадщини і створення ґрунтового монографічного дослідження. Примітно, що на сучасному етапі започатковано проведення музичного фестивалю, присвяченого його мистецтву у Львові, який збирає найкращих учнів А.-І. Лисого, пропагує його виконавські й педагогічні принципи у скрипковому й диригентському виконавстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антоненко А. Повернення маестро... У Львові з успіхом відбувається Міжнародний фестиваль ім. Альберто Лисого. URL: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/kultura/povernennya-maestro>
2. Бризгун-Соколик О. Скрипаль А.І. Лисий у Торонто. *Свобода*. 1987. Ч. 105. С. 2; 4.
3. Карась Г. Українське музичне діаспорознавство в системі навчально-виховного процесу сучасної вищої школи України. *Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство*. 2015. Вип. 16. Ч. 1. С. 38–43.
4. Сікорська І. Лисий Альберт (Іван). *Енциклопедія Сучасної України*. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=54920
5. Фестиваль ім. Альберто Лисого. Концерт-відкриття. URL: <https://lviv.vgorode.ua/event/festival/2561406-festival-im-alberto-lysoho-kontsert-vidkryttia>

6. Фестиваль пам'яті Альберто Лисого. URL: <http://www.lvivtoday.com.ua/upcoming-lviv/5522>

7. Alberto Lysy (1935–2009). URL: https://www.naxos.com/person/Alberto_Lysy/100671.htm

8. Alberto Lysy. Biography. URL: <https://www.imdb.com/name/nm3345572/>

9. Alberto Lysy murióen Lausana. URL: <https://www.swissinfo.ch/spa/alberto-lysy-muri%C3%B3-en-lausana/8018254>

10. Antonio Lysy – Cello. URL: https://www.antoniolysy.com/_files/ugd/52447e_637921a55478442cb7fba0f23888e9c0.pdf

11. Hommagean Alberto Lysy. URL: <https://www.anzeigervonsaanen.ch/2020/02/hommage-alberto-lysy.html>

REFERENCES

1. Antonenko, A. Povremennia maestro... U Lvovi z uspiokhom vidbuvaetsia Miznarodnyi festyval im. Alberto Lysoho [There turn of the maestro... The International Festival named after Alberto Lysy]. Available at: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/kultura/povremennya-maestro> [in Ukrainian].

2. Bryzghun-Sokolyk, O. (1987). Skrypal A.-I. Lysyi u Toronto [Violinist A.-I. Lysy in Toronto]. *Freedom*. Pat. 105. pp. 2; 4. [in Ukrainian].

3. Karas, H. (2015). Ukrainke muzychne diasporoznavstvo v systemi navchalno-vykhovnoho protsesu suchasnoi vyshchoi shkoly Ukrainy [Ukrainian musical diaspora studies

in the system of the educational process of the modern higher school of Ukraine]. *Bulletin of Lviv University. Art history series*. Issue 16. Part 1. pp. 38–43. [in Ukrainian].

4. Sikorska I. Lysyi Albert (Ivan) [Lysy Albert (Ivan)]. Encyclopedia of Modern Ukraine. Available at: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=54920 [in Ukrainian].

5. Festyval im. Alberto Lysoho. Kontsert-vidkryttia [Festival named after Alberto Lysy. Opening concert]. Available at: <https://lviv.vgorode.ua/event/festival/2561406-festyval-im-alberto-lysoho-kontsert-vidkryttia> [in Ukrainian].

6. Festyval pamiati Alberto Lysoho [Festival in memory of Alberto Lysy]. Available at: <http://www.lvivtoday.com.ua/upcoming-lviv/5522> [in Ukrainian].

7. Alberto Lysy (1935–2009). Available at: https://www.naxos.com/person/Alberto_Lysy/100671.htm [in English].

8. Alberto Lysy. Biography. Available at: <https://www.imdb.com/name/nm3345572/> [in English].

9. Alberto Lysy murióen Lausana. Available at: <https://www.swissinfo.ch/spa/alberto-lysy-muri%C3%B3-en-lausana/8018254> [in Spanish].

10. Antonio Lysy – Cello. Available at: https://www.antoniolysy.com/_files/ugd/52447e_637921a55478442cb7fba0f23888e9c0.pdf [in English].

11. Hommagean Alberto Lysy. Available at: <https://www.anzeigervonsaanen.ch/2020/02/hommage-alberto-lysy.html> [in German].

Стаття надійшла до редакції 02.02.2023

УДК 811.111:619:371.3(477.83)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.274342>

Михайло Подоляк, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземних мов імені Яким Яреми Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ІСТОРІЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ВЕТЕРИНАРНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ У ЛЬВОВІ

У статті розглянуто історію викладання іноземної мови у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Часовий період дослідження становить понад два століття. Виявлено, що до 1923 р. в університеті не існувало окремої дисципліни з вивчення іноземної мови. До Другої світової війни на факультеті викладали переважно німецьку мову, а після – англійську. Проаналізовано навчально-методичну літературу усього періоду викладання іноземної мови в університеті. Виявлено, що при викладанні іноземної мови використовувалася англомова наукова література 1960–1980-х рр.

Ключові слова: іноземна мова; історія ветеринарної медицини; навчально-методична література.

Літ. 11.

Mykhailo Podoliak, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Ukrainian and Foreign Languages Department n.a. Ia. Iarema Stepan Gzhyskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv

HISTORY OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING AT THE VETERINARY FACULTY IN LVIV

Stepan Gzhyskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies in Lviv is the oldest higher educational institution of veterinary specialization in Ukraine and one of the oldest in Central and Eastern Europe; the year 1784 is considered the beginning of its foundation. In 1923 at the Academy of Veterinary Medicine, the study of three foreign languages began: elementary courses in English and French and a higher course in German. During the German occupation, students studied the German language for 6–10 hours every week during the entire period of study. After the German occupation, the